

Tiết 32,33:
Bạn đến chơi nhà

I. Tìm hiểu chung

1. Đọc

Bạn đến chơi nhà

Đã bấy lâu nay,/ bác tới nhà.
Trẻ thời đi vắng,/ chợ thời xa.
Ao sâu/ nước cả,/ khôn chài cá,
Vườn rộng/ rào thưa,/ khó đuổi gà.
Cải chửa ra cây,/ cà mới nụ,
Bầu vừa rụng rốn,/ mướp đương hoa.
Đầu trò tiếp khách,/ trầu không có,
Bác đến chơi đây,/ ta với ta!

2. Chú thích

Đọc chú thích về Nguyễn Khuyến (SGK, tr104) kết hợp với thông tin sưu tầm được, em hãy hoàn thiện phiếu sau:

Tác
giả

NGUYỄN KHUYẾN

- ❖ Quê quán:
- ❖ Cuộc đời:
- ❖ Sự nghiệp:
- ❖ Phong cách sáng tác:

NGUYỄN KHUYẾN (1835- 1909)

- ❖ **Quê quán:** Thôn Vị Hạ, xã Yên Đổ (nay thuộc tỉnh Hà Nam)
- ❖ **Cuộc đời:**
 - Thi đỗ đầu cả 3 kì: Hương, Hội, Đình → gọi là Tam Nguyên Yên Đổ
 - Làm quan khoảng 10 năm, khi thực dân Pháp đánh chiếm xong Bắc Bộ, ông cáo quan về ở ẩn.
- ❖ **Sự nghiệp:** Là nhà thơ lớn của dân tộc
- ❖ **Phong cách sáng tác:** Là nhà thơ của tình bạn, tình người, tình quê

**Tác
phẩm**

Hoàn cảnh ra đời:

Sáng tác trong thời gian ở ẩn

Thể loại:

Thất ngôn bát cú Đường luật

Nội dung:

Là bài thơ hay nhất về tình bạn

Bài thơ “Bạn đến chơi nhà” có gì giống và khác về mặt hình thức so với bài thơ “Qua đèo Ngang”?

Giống: Về số câu, số chữ, cách hiệp vần, hiệp thanh, hiệp ý

Khác: - Phá bỏ ràng buộc về bố cục (2/2/2/2)
(Đề- thực –luận– kết)

- Tạo ra một kết cấu mới độc đáo với 3 phần: 1/6/1.

Đã bấy lâu nay, bác tới nhà.

Trẻ thời đi vắng, chợ thời xa.

Ao sâu nước cả, khôn chài cá,

Vườn rộng rào thưa, khó đuổi gà.

Cải chửa ra cây, cà mới nụ,

Bầu vừa rụng rốn, mướp đương hoa.

Đầu trò tiếp khách, trầu không có,

Bác đến chơi đây, ta với ta!

} Giới thiệu sự việc

} Trình bày
hoàn cảnh

} Quan niệm về
tình bạn

II. Đọc hiểu văn bản

1. Câu 1: Giới thiệu sự việc

Đã bấy lâu nay, bác tới nhà.

Thời gian
(lâu rồi)

Xưng hô thân mật,
tôn trọng

**→ Lời chào, niềm vui, sự xúc động
khi bạn đến thăm**

2. Câu 2 → 7: Hoàn cảnh tiếp khách

Khi nhà có khách,
mọi người trong gia
đình em sẽ chuẩn bị
những gì để tiếp
khách?

Lâu lâu khách mới đến chơi nhà, trong tình huống này, điều kiện tiếp khách của gia đình chủ nhà như thế nào? Em hãy chỉ rõ bằng cách điền vào chỗ trống.

Trẻ:

Chợ:

Ao:

Vườn:

Cải:

Cà:

Bầu:

Muróp:

Trâu:

Trẻ đi vắng

Chợ xa

Ao sâu nước cả

**Vườn rộng,
rào thưa**

**Cải chữa ra
cây**

Cà mới nụ

**Bầu vừa rụng
rón**

**Mướp đương
hoa**

**Trầu không
có**

Tại sao ngay sau câu chào,
nhà thơ lại nhắc đến **chợ**
và **trẻ**?

**Trẻ đi
vắng**

Chợ xa

Không
có
món
cao
sang
tiếp
bạn

Tiếp
bằng
“cây
nhà
lá
vườn”

Nhận xét về 6 câu thơ, có 2 ý kiến:

1. Nguyễn Khuyến không có gì tiếp bạn vì gia cảnh ông rất nghèo.

2. Tác giả nói quá lên cho vui về cuộc sống thanh bạch của mình

→ Em đồng ý với ý kiến nào? Vì sao?

- **Nghệ thuật:** Đối, Điệp, Liệt kê, Cường điệu
hóm hình Chỉ ra nghệ thuật đặc
sắc trong 6 câu thơ

→ *Cuộc đời ^{trên} thanh bạch, nếp sống dân
dã và tinh bạn của tác giả.*

3. Câu 8: Quan niệm về tình bạn

Bác đến chơi đây, ta với ta!

✓ “**Bạn đến chơi nhà**”: ta với ta = tôi và bác = chúng ta tuy hai mà một

Thảo luận:

→ Sự tri âm tri kỷ gắn bó với nhau bằng sự đồng cảm chân thành.

→ Sự đồng nhất trọn vẹn giữ chủ và khách

→ Tình bạn chân thành, thăm thiết vượt lên trên điều kiện vật chất, lễ nghi. “Qua Đèo Ngang”.

Nghĩa của cụm từ này

✓ “**Qua Đèo Ngang**”: ta với ta = mình đối diện với mình trong cảnh trời non nước bao la.

→ Nỗi cô đơn tuyệt đối

III. Tổng kết

1. Nghệ thuật

Thể thơ thất ngôn bát cú Đường luật sáng tạo.

Tình huống thơ đặc biệt, bất ngờ.

Ngôn ngữ mộc mạc, tự nhiên.

Giọng thơ hóm hỉnh, đùa vui.

2. Nội dung

Bài thơ ca ngợi tình bạn chân thành thắm thiết, đậm đà, mộc mạc và tràn đầy niềm vui dân dã của tác giả

IV. Luyện tập

Tranh luận: Trong cuộc sống hàng ngày, có người chơi thân với bạn vì mục đích:

- Nhà bạn có điều kiện nên mình hay được ăn quà.
- Bạn học giỏi nên giờ kiểm tra bạn thường cho mình chép bài.

➔ Ý kiến của em thế nào?

Thể thơ trong bài “Bạn đến chơi nhà” có gì đặc điểm gì?

Tuân thủ chặt chẽ niêm luật, vần điệu của thể Đường luật thất ngôn bát cú.

Sử dụng ngôn ngữ, giọng điệu bình dị như lời ăn tiếng nói hàng ngày.

Cách tân, phá bỏ niêm luật để tạo hiệu quả lạ hóa, sử dụng ngôn ngữ, giọng điệu bình dị như lời ăn tiếng nói hàng ngày.

Vừa tuân thủ chặt chẽ niêm luật, vần điệu của thể thất ngôn bát cú Đường luật, vừa sử dụng ngôn ngữ, giọng điệu bình dị như lời ăn tiếng nói hàng ngày.

Nguyễn Khuyến sử dụng bút pháp nào khi kể hoàn cảnh tiếp bạn của mình?

Lấy không tả có, cường điệu sự thiếu thốn vật chất, nhấn mạnh tinh thần.

Lấy có tả không, tả thực hoàn cảnh nghèo khổ của mình.

Nói giảm, nói tránh về cảnh nghèo của mình.

Điểm một vài chi tiết để hiểu tổng thể cuộc sống hiện thực vất vả

V. Vận dụng

Sưu tầm những câu ca dao,
tục ngữ, châm ngôn nói về
tình bạn.

B. 5. 1

Tạm biệt các em

